JALKAPALLON HARRASTAMISEN HINTA -TUTKIMUS

SUOMEN PALLOLIITTO

Virpi Inkinen,
Matti Hakamäki, Kaarlo Laine

Mikael Anthoni, Janne Koivisto,
Taneli Haara ja Timo Huttunen

Kannen kuva: Jussi Eskola ©

Jalkapallon Harrastamisen hinta -tutkimus

Mikä tämä on?

Harrastamisen hinta -keskustelut ovat nousseet viime vuosina vahvasti esiin ja julkisuudessa liikkuu runsaasti erilaista tietoa harrastuskustannuksista. Palloliiton toiminta-ajatuksen ”Jalkapalloa jokaiselle” mukaisesti on tärkeätä pitää lajimme kustannuksiltaan tasolla, joka mahdollistaa osallistumisen harrastajien perheiden varallisuudesta riippumatta. Yhtä tärkeätä on kerätä oikeaa tietoa harrastamisen kustannuksiin liittyen.

Suomalaisen jalkapallon ja futsalin toimintastrategian mukaisesti säännölliset Harrastamisen hinta -tutkimukset ovat yksi konkreettinen toimenpide, jolla pyritään keräämään ajantasaista ja paikkansa pitävää tietoa erilaisten seurojen ja joukkueiden erilaisista toiminnoista maan eri osissa. Tehtävien selvitysten pohjalta jalkapalloperheessä voidaan käydä faktapohjaista keskustelua harrastamisen hintaan liittyvistä tekijöistä sekä pohtia yhdessä ratkaisuja, joilla kustannuksiin voidaan jatkossa vaikuttaa.

Jalkapallon Harrastamisen hinta -tutkimus on suomalaisten lasten ja nuorten jalkapallojoukkueiden kulurakennetta koskeva selvitys. Tiedot perustuvat kyselyyn, joka lähetettiin syksyllä 2018 noin 3400 joukkueenjohtajalle. Neljäsosa eli 865 vastasi. Joukkueiden yhteenlaskettu pelaajamäärä oli noin viidesosa pelipassin maksaneista pelaajista. Vastauksia oli 265 eri seurasta (n. 64 % junioriseuroista). Tietokannasta voi hakea kustannustietoja haluamillaan ryhmittelyillä.

Kysely tehtiin Palloliiton ja LIKES-tutkimuskeskuksen yhteistyönä. Kyselyssä pyydettiin arvioimaan kustannuksia, jotka harrastaminen jalkapalloseurassa suoraan aiheuttaa. Siitä rajattiin pois henkilökohtaisesti hankittavat varusteet (esim. kengät, pallo ja vastaavat) sekä omatoiminen harjoittelu. Pelipassi ja vakuutus lisättiin kustannuksiin automaattisesti Palloliitossa. Rajausten tarkoituksena on ollut helpottaa hintaan vaikuttavien tekijöiden vertailtavuutta jalkapalloseuroissa eri puolilla maata.

Kustannuksia on esitetty yleensä keskiarvona ja mediaanina eli kustannusten suuruusjärjestyksen keskimäisenä arvona. Kustannukset on ilmoitettu vuotta kohti ja niitä on lisäksi havainnollistettu kuukausittaisina jakamalla kahdellatoista riippumatta toimintakuukausien määrästä.

Tytöt ja pojat

Tiedot on esitetty taulukoissa sen mukaan, pelaako joukkue poikien vai tyttöjen sarjaa. Poikien sarjaa pelaavia joukkueita oli 624 (72 %) ja tyttöjen 241 (28 %). Poikien sarjoihin osallistuvissa joukkueissa voi pelata myös tyttöjä. Nuorimpien tyttöjen sarjoihin osallistuvien joukkueiden pelaajakohtaisia kustannuksia nostaa se, että niissä on vähemmän pelaajia kuin poikien joukkueissa.

Vastausten alueellinen kattavuus

Taulukoissa piirejä on yhdistetty niin, että tietoja esitetään ryhmiteltyinä neljään alueeseen. Vastanneiden seurojen (28,5%) osuus kertoo vastanneiden seurojen osuuden kaikista alueen seuroista, eikä kuvaa joukkueiden osuutta. Vastauksia saatiin yhteensä 265 seuralta.

Alueellinen vastausten jakauma:

yhdistetyt piirit	vastausten lukumäärä	vastanneiden seurojen suhteellinen osuus (%)
Helsinki ja Uusimaa	364	24,7 %
Itä, Keski- ja Kaakkois-Suomi	135	27,5 %
Tampere, Länsi-Suomi ja Ahvenanmaa	212	31,0 %
Vaasa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjois-Suomi	154	31,4 %
Yhteensä	**865**	**28,5 %**

Kuntakartta vastausten jakautumisesta

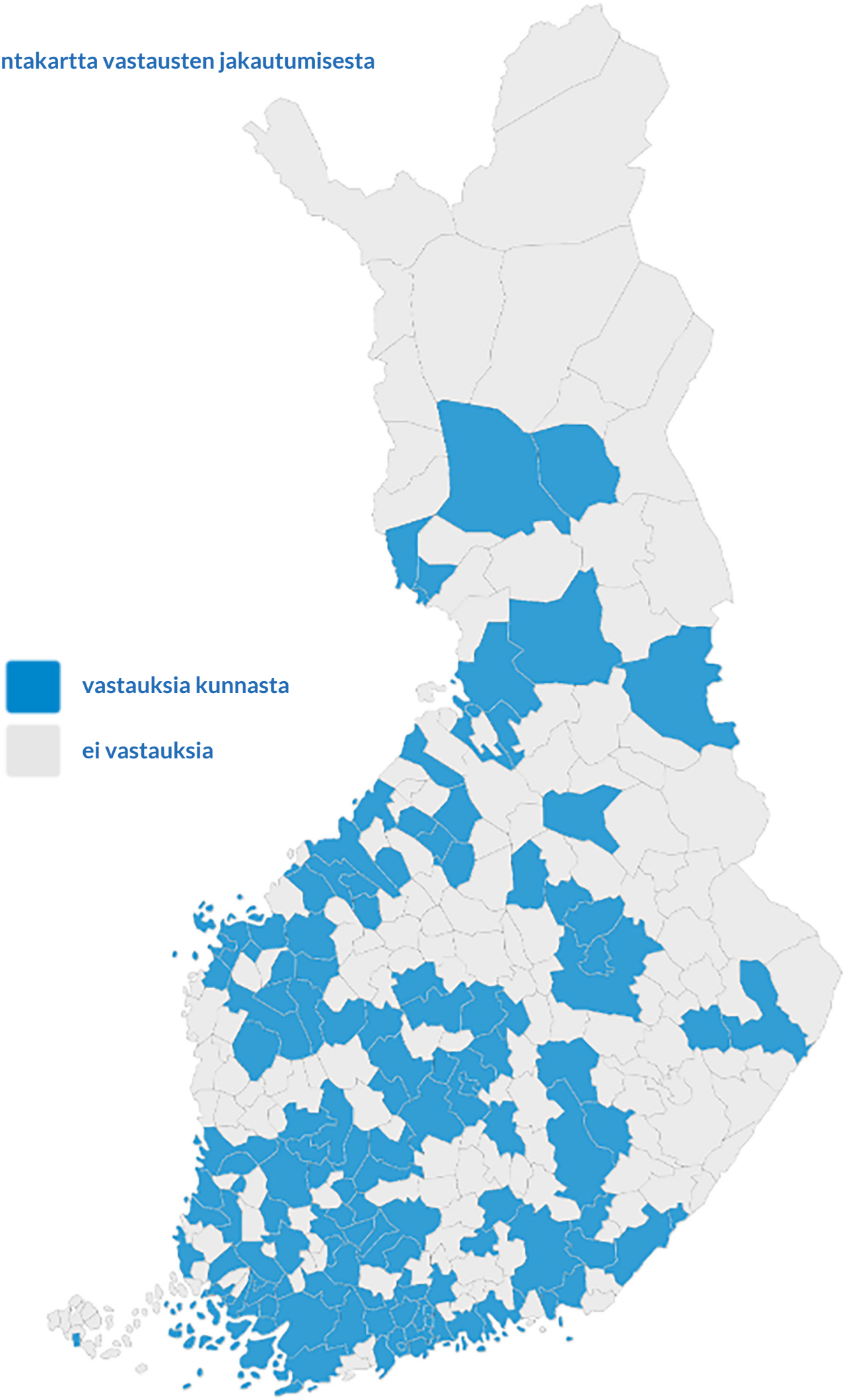

Kustannukset kululajeittain

Kulut kuvaavat joukkueissa pelaavien tyypillisiä ja välttämättömiä kustannuksia. Niissä ei ole mukana pelaajien tai heidän vanhempiensa omia, usein myös valinnaisia kulutusmenoja. Toimintamaksussa ei ole eritelty olosuhdekulujen ja valmennuksen osuutta. Ulkomaan matkat ja leirit ovat valintoja, jotka nostavat hintaa.

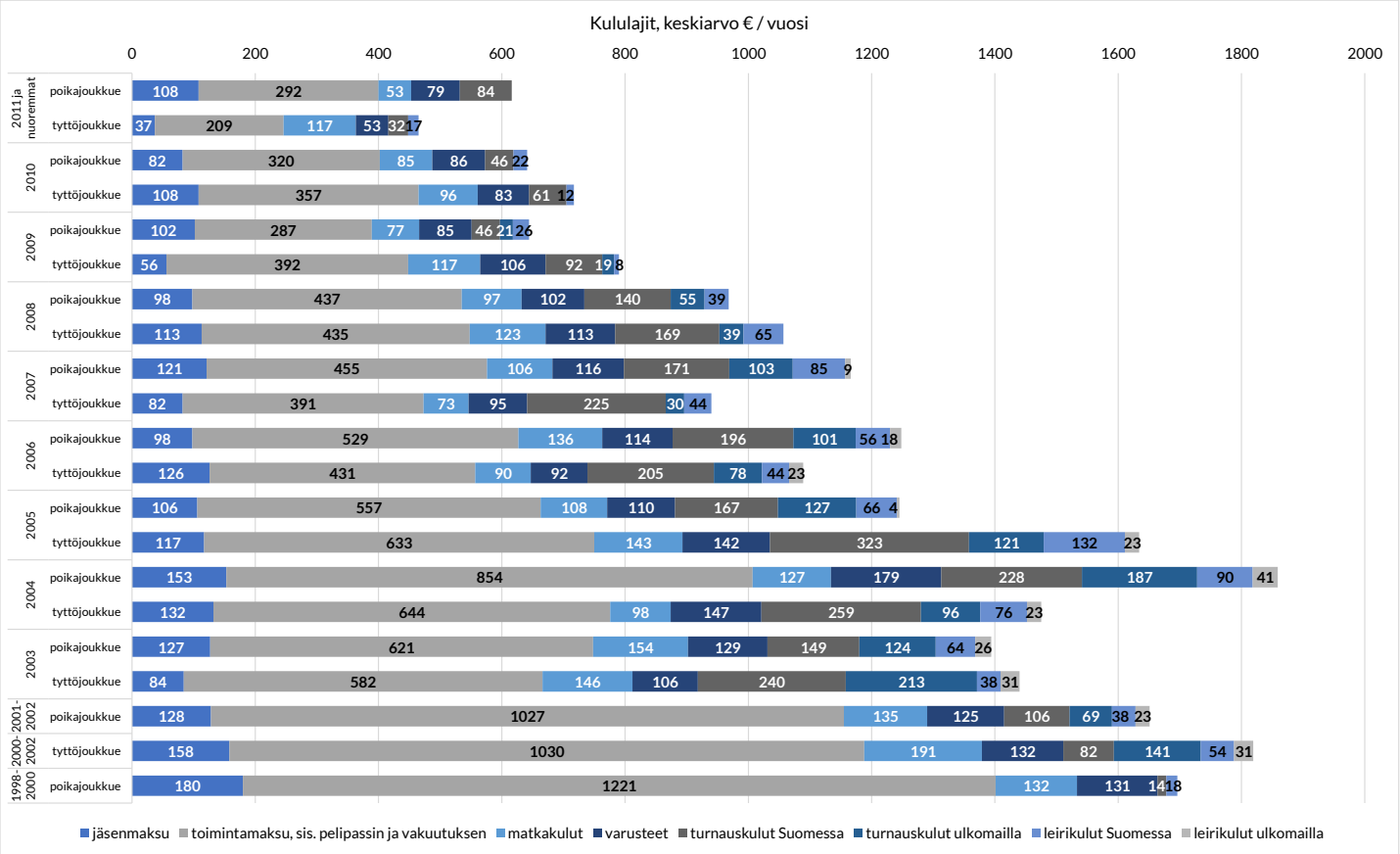

Kuva 1. Kululajit ikäluokittain, keskiarvo € / vuosi

Pelipassi sisältyy 35 prosentilla joukkueista seuran jäsen- tai toimintamaksuun, vakuutus 28 prosentilla. Yhtenäisyyden vuoksi pelipassin ja vakuutuksen hinta on lisätty muille joukkueille seuran toimintamaksuun kyseisen ikäluokan kustannuksilla. Kuvassa 2 on esitetty, kuinka monella joukkueella kyseisiä kuluja sisältyy jäsen- tai toimintamaksuun.

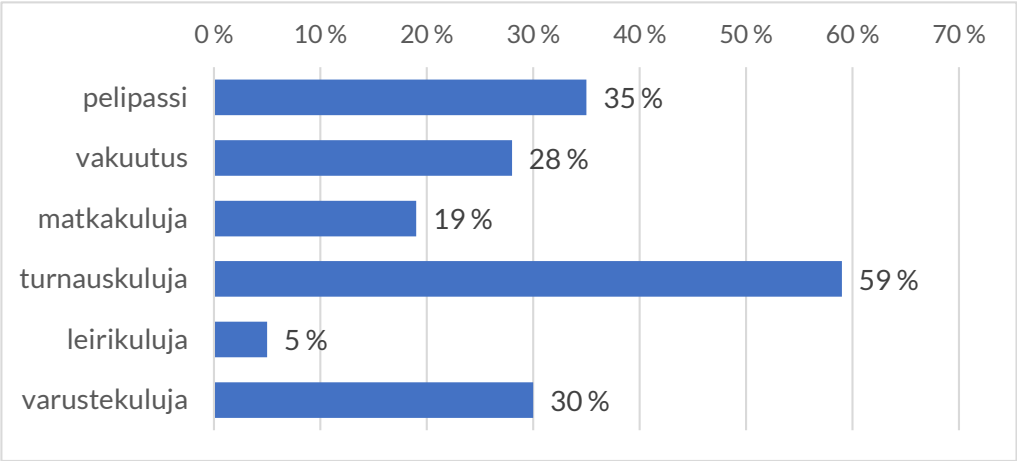

Kuva 2. Jäsen- tai toimintamaksuun sisältyviä maksuja, kyllä-vastanneiden osuus kaikista vastauksista

Kotimaan kustannukset valmennuksen mukaan

40 prosentilla joukkueista on joko seuran päätoiminen tai osa-aikainen valmentaja. 60 prosentilla on vapaa-ehtoisvalmentaja, jolle maksetaan korkeintaan verottajan hyväksymä kulukorvaus. Helsingissä ja Uudellamaalla on sekä päätoimisia että osa-aikaisia valmentajia yleisemmin kuin muualla. Se selittää alueellisia kustannuseroja.

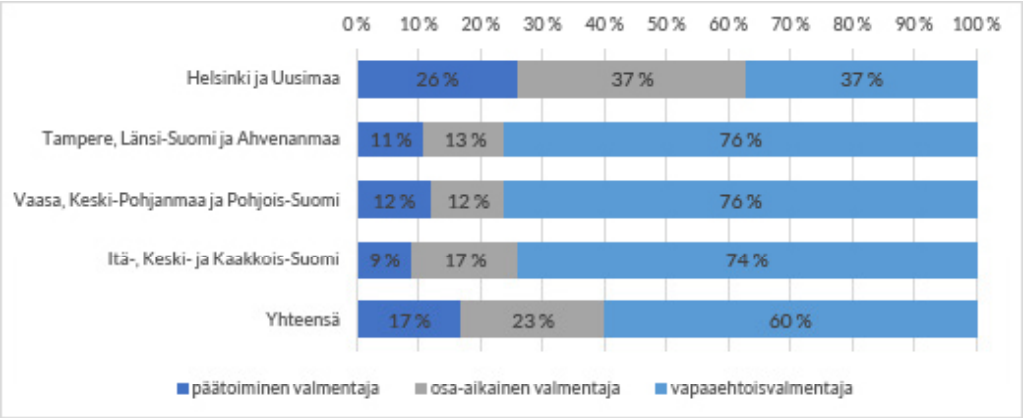

Kustannukset ilman ulkomaan kuluja sen mukaan, onko palkattu valmentaja vai ei

Kokonaiskustannusten mediaani 2007–2011-syntyneillä			
valmennus	**joukkue**	**vastausten lukumäärä**	**kokonaiskustannusten mediaani € / vuosi**
päätoiminen valmentaja	poikajoukkue	46	1 140 €
päätoiminen valmentaja	tyttöjoukkue	13	999 €
osa-aikainen valmentaja	poikajoukkue	54	940 €
osa-aikainen valmentaja	tyttöjoukkue	17	949 €
vapaaehtoisvalmentaja	poikajoukkue	175	496 €
vapaaehtoisvalmentaja	tyttöjoukkue	59	594 €
Kokonaiskustannusten mediaani 2003–2006-syntyneillä			
valmennus	**joukkue**	**vastausten lukumäärä**	**kokonaiskustannusten mediaani € / vuosi**
päätoiminen valmentaja	poikajoukkue	51	1 680 €
päätoiminen valmentaja	tyttöjoukkue	12	1 608 €
osa-aikainen valmentaja	poikajoukkue	67	1 500 €
osa-aikainen valmentaja	tyttöjoukkue	27	1 600 €
vapaaehtoisvalmentaja	poikajoukkue	164	842 €
vapaaehtoisvalmentaja	tyttöjoukkue	78	813 €
Kokonaiskustannusten mediaani 1998–2002-syntyneillä			
valmennus	**joukkue**	**vastausten lukumäärä**	**kokonaiskustannusten mediaani € / vuosi**
päätoiminen valmentaja	poikajoukkue	14	2 090 €
päätoiminen valmentaja	tyttöjoukkue	12	1 949 €
osa-aikainen valmentaja	poikajoukkue	30	1 658 €
osa-aikainen valmentaja	tyttöjoukkue	7	1 900 €
vapaaehtoisvalmentaja	poikajoukkue	23	700 €
vapaaehtoisvalmentaja	tyttöjoukkue	16	1 105 €

Kotimaan kustannukset alueittain

Kuvassa 3 on esitetty yhdistettyjen ikäluokkien vuotuisten kokonaiskustannusten eli peruskustannusten (=jäsen-, toimintamaksu, pelipassi, vakuutus, matkakulut, turnauskulut Suomessa, leirikulut Suomessa, varusteet ja välineet) mediaani. Ulkomaan kuluja ei ole tässä huomioitu. Ikäluokat on yhdistetty pelipassi- ja vakuutusmaksuportaiden perusteella.

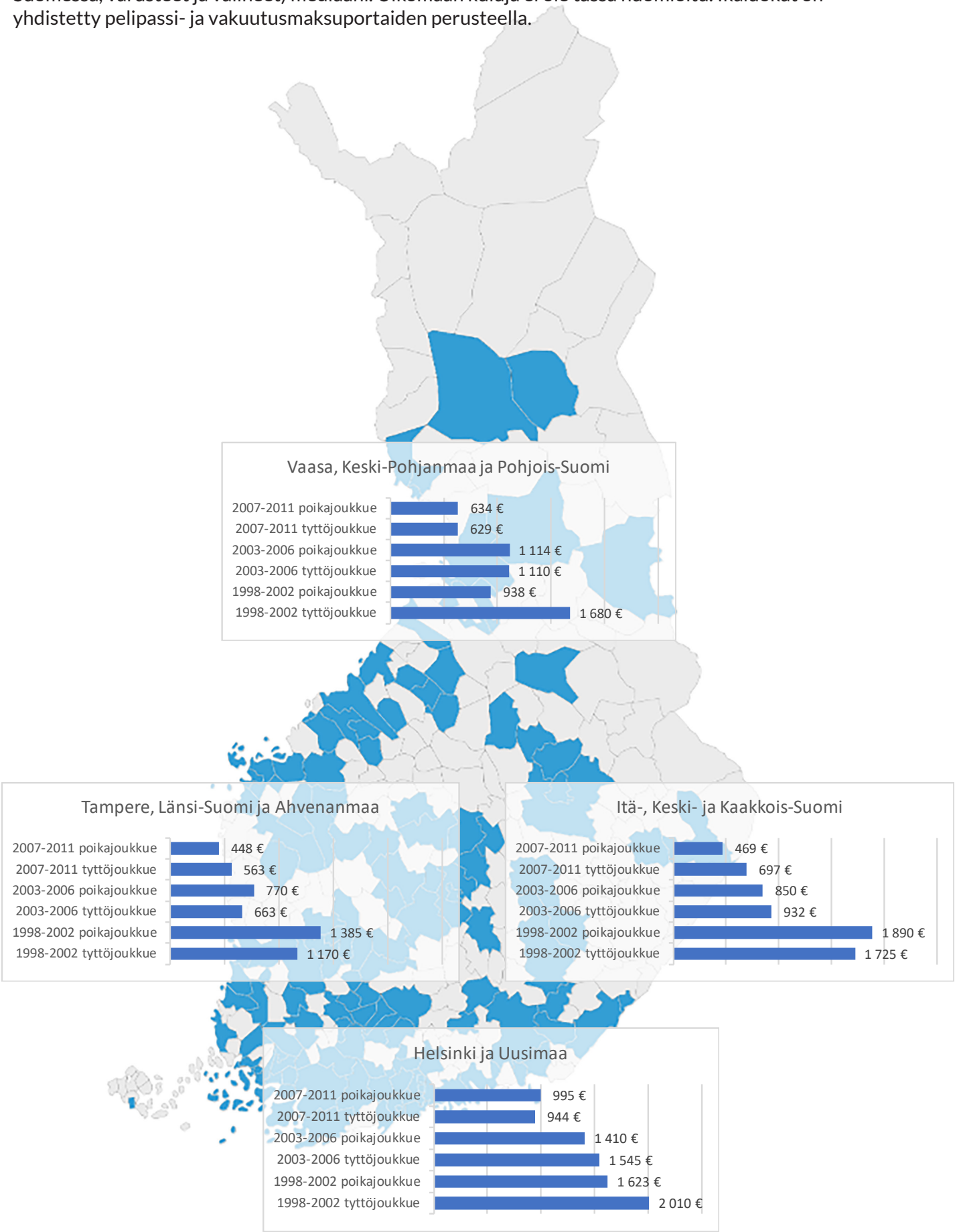

Kuva 3. Kotimaan kustannusten mediaani alueittain eri ikäluokissa

Matkakulut

Taulukossa on esitetty matkakulujen keskiarvo € / vuosi niiltä joukkueilta, jotka ovat erotelleet matkakulut omaksi kululuokakseen.

yhdistetyt piirit	joukkue	vastausten lukumäärä	matkakulujen keskiarvo € / vuosi
Helsinki ja Uusimaa	poikajoukkue	150	176 €
Helsinki ja Uusimaa	tyttöjoukkue	61	217 €
Itä-, Keski- ja Kaakkois-Suomi	poikajoukkue	70	172 €
Itä-, Keski- ja Kaakkois-Suomi	tyttöjoukkue	27	159 €
Tampere, Länsi-Suomi ja Ahvenanmaa	poikajoukkue	107	181 €
Tampere, Länsi-Suomi ja Ahvenanmaa	tyttöjoukkue	36	147 €
Vaasa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjois-Suomi	poikajoukkue	75	158 €
Vaasa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjois-Suomi	tyttöjoukkue	38	192 €

Turnauskulut

Turnauskuluja sisältyi jäsen- tai toimintamaksuihin 59 % vastanneista (507 joukkueella). Jäsen- tai toimintamaksuihin sisältymättömiä turnauskuluja Suomessa oli 56 % vastanneista (485 joukkueella). Ikäluokasta riippuen yhden turnauksen keskiarvohinta oli 21–171 €. Ulkomaan turnauksissa kävi 18 % vastanneista (159 joukkuetta). Hintahaitari ikäluokan keskiarvona on 110–638 €. Nuorimmat ulkomailla kävijät olivat vuonna 2009 syntyneitä. Ulkomaille lähdettiin useammin seuran päätoimisen valmentajan kanssa, mutta Suomessa turnauksiin osallistuttiin vapaaehtoisvalmentajan kanssa yhtä usein kuin palkatun valmentajan.

Leirivuorokaudet

Suomessa leirivuorokausi maksaa keskimäärin alle 80 € ja ulkomailla 220 €.

Vastanneista joukkueista 236 (27 %) leireili Suomessa, ulkomailla 22 (3 %). Jos joukkueella on seuran päätoiminen valmentaja, niin tällöin Suomessa leireillä kävi noin puolet joukkueista. Jos joukkueella on vapaaehtoisvalmentaja, niin leireillä Suomessa kävi 18 % joukkueista. Ulkomailla leireiltiin vasta vuonna 2007 syntyneissä ja vanhemmissa ikäluokissa. Kerran tai kahdesti viikossa harjoittelevista Suomessa leireili 24 (9 %) joukkuetta ja vain yksi tyttöjoukkue ulkomailla. 3–6 kertaa viikossa harjoittelevista 212 (36 %) joukkuetta leireili Suomessa.

Olosuhteet

Enemmistö joukkueista pelaa kunnan omistamilla kentillä. Kysymykseen sai vastata useita vaihtoehtoja.

Joukkueen harjoitteluolosuhteet kenttien / tilojen omistajan mukaan

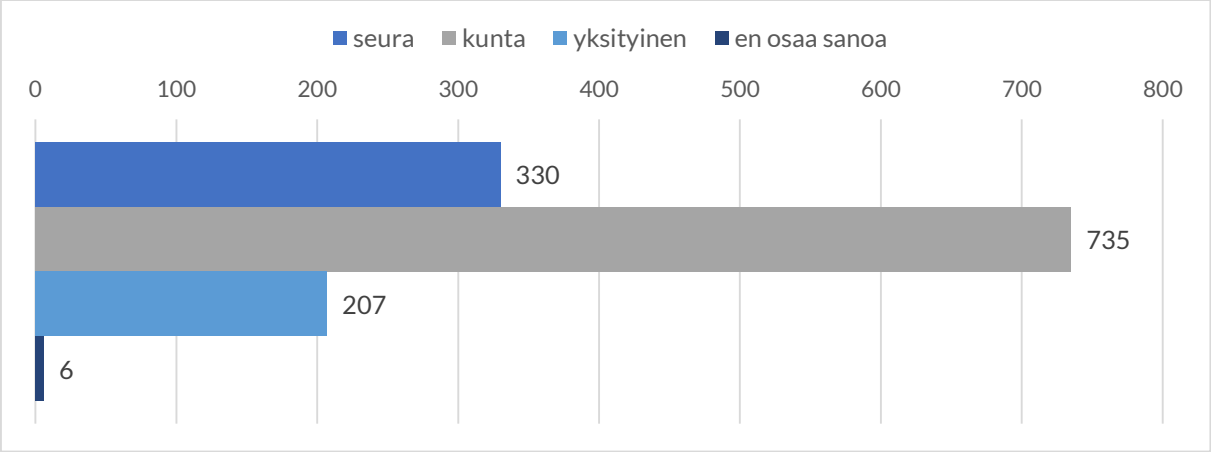

Vapaa sana -kommentteja saaduista vastauksista (kotimaan kokonaiskustannus).

Toiminta on pyritty pitämään edullisena ja mahdollisena kaikille. (520 € / vuosi)

Erittäin halpa harrastus. (810 € / vuosi)

Harrastaminen on niin kallista ja aikaa vievää, että harvalla on enää mahdollisuus harrastaa ja olla mukana (2 360 € / vuosi)

Vähävaraisia neuvotaan tukimahdollisuuksista ja autetaan tuen hakemisessa. (932 € / vuosi)

Muutamalla kympillä saattoi kokonaishinta heittää, mutta suuntaviivat ovat oikeat. Jokainen sentti menee kuitenkin hyvään tarkoitukseen, jalkapalloa parempaa harrastusta ei ole. (2 000 € / vuosi)

Esim. valtion veikkausvoittovaroista pitäisi käyttää junioriurheiluun enemmän. Kaikki tulisi myöhemmin korkojen kanssa takaisin. (4 280 € / vuosi)

Yhteenveto

Tässä tiivistelmässä on esitetty keskeisimpiä tuloksia Harrastamisen hinta -tutkimuksesta. Tutkimusdatan avulla on jatkossa mahdollista tarkastella lisää tuloksia mm. ikäluokittain ja alueittain.

Tutkimukseen vastanneilla joukkueilla jalkapallon hintakeskiarvo maksaa nuorimpien lasten harrastuksena halvimmillaan 500 euroa vuodessa. Vanhemmissa ikäluokissa hinta voi jopa kolmin- tai nelinkertaistua. Kustannuksiin vaikuttavat mm. ohjattujen harjoituskertojen määrä, valmennus ja olosuhteiden käytön tehokkuus. Merkittävä vaikutus on valinnoilla siitä, minkälaisissa olosuhteissa harjoitellaan.

Jos kokonaiskustannukset vuodessa ilman mahdollisia ulkomaan turnauksia tai leirejä jaetaan harjoitusten ja otteluiden määrällä, yksi tapahtumakerta maksaa ikäluokasta riippuen keskimäärin 3–8 €. Tapahtumakerralla tarkoitetaan harjoitusta tai ottelua.

Seurat ja joukkueet voivat vaikuttaa kustannuksiin mm. päättämällä käydäänkö leireillä ja turnauksissa ulkomailla.

Osa joukkueista pelaa ja harjoittelee kuntien ylläpitämillä kentillä ja halleissa. Olosuhteista joko maksetaan tai ne voivat olla kokonaan tai osittain maksuttomia. Seuroilla on myös omia tai vuokrattuja kenttiä ja halleja, joiden käyttöä ja ylläpitoa saatetaan subventoida erilaisilla avustuksilla tai suorilla vuokratuilla.

Joukkueet huomioivat toimintaansa suunnitellessaan harrastamisen kustannuksia, mutta niihin vaikuttamisen mahdollisuudet ovat rajalliset. 214 (noin 25 %) joukkueenjohtajaa vastasi, että joukkueessa ei tueta vähävaraisten lasten ja nuorten harrastamista. 398 (lähes 50 %) tukee seuran kautta, 121 tukee joukkueen avulla ja 105 muulla tavoin. 138 vastaajaa ei osannut vastata kysymykseen tukemisesta. Kysymykseen sai valita useita vastausvaihtoehtoja.

Harrastamisen hinta -keskustelutyökalu seuroille ja joukkueille

Jalkapallon harrastamisen hinta muodostuu useista tekijöistä. Eri kuluerät voidaan toteuttaa edullisesti, kohtuuhintaisesti tai hintavasti. Työkalun avulla joukkueissa ja seuroissa voidaan keskustella siitä, mihin toimintoihin halutaan panostaa paljon, missä kuluerissä voitaisiin säästää sekä miten valinnat vaikuttavat toiminnan laatuun.

https://www.seuraohjelma.fi/seuranhallinto/seurajohtaminen/hyvahallinto/harrastamisenhinta

SUOMALAINEN JALKAPALLOPERHE

136 227
REKISTERÖITYNYTTÄ PELAAJAA

2 495
EROTUOMARIA

13 000
VALMENTAJAA

918
JÄSENSEURAA

85 000
VAPAAEHTOISTA

250 000
HARRASTEPELAAJAA

YLI PUOLI MILJOONAA
suomalaista lajin parissa joka viikko!

SUOMEN PALLOLIITTO

www.palloliitto.fi